

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Zdeněk Chalupský

Datum vytvoření: 19. 11. 2013

Číslo DUM: VY_32_INOVACE_15_ZT_TK_2

Ročník: I.

Technické kreslení

Vzdělávací oblast: Odborné vzdělávání Technická příprava

Vzdělávací obor: Základy techniky

Tematický okruh: Technické kreslení

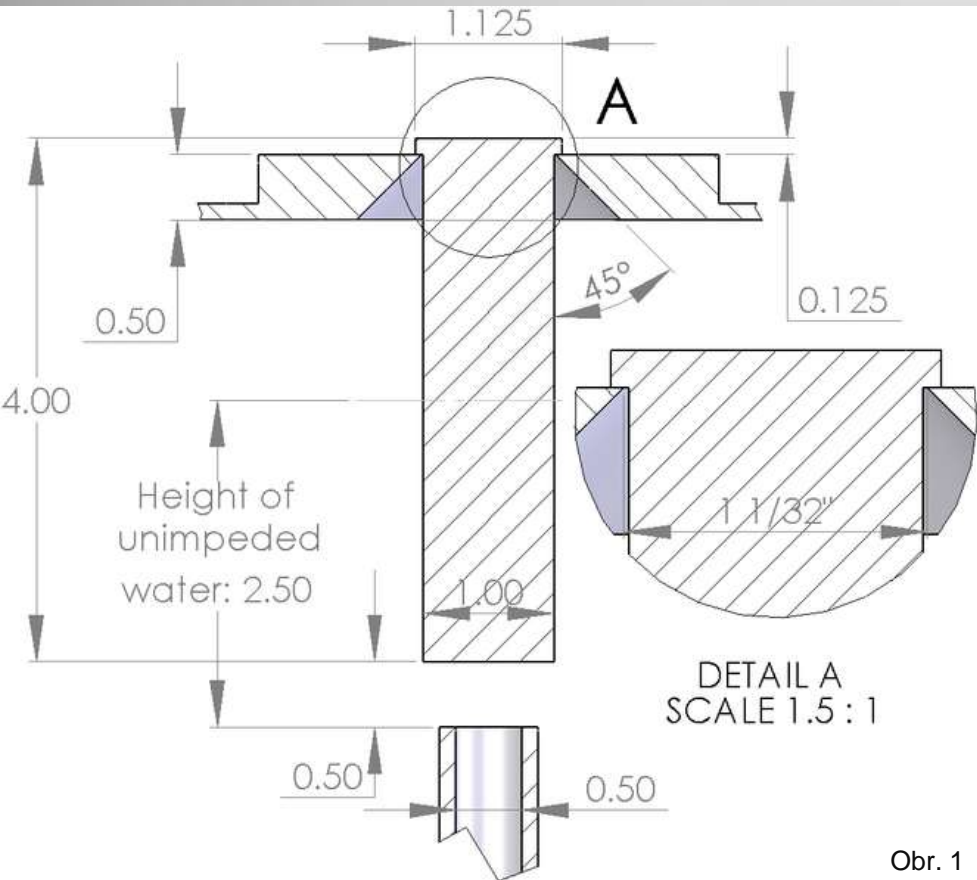
Téma: Měřítko

Metodický list/anotace:

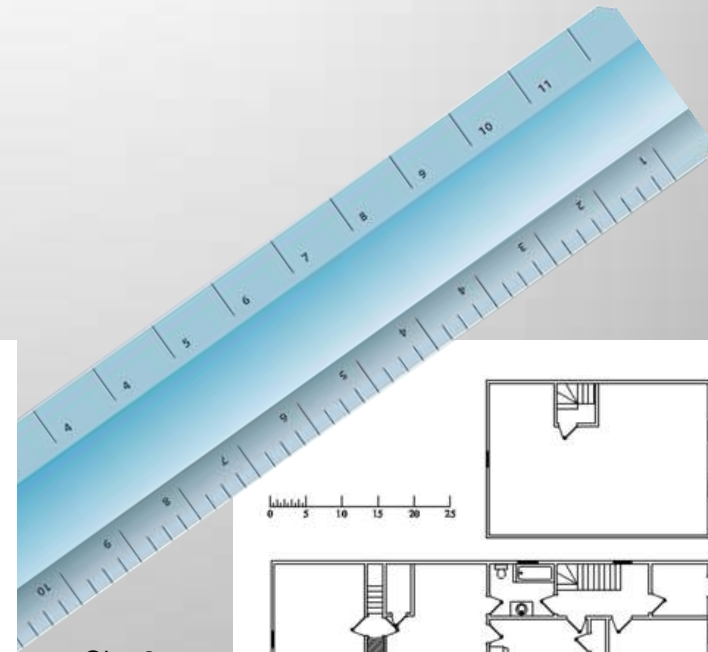
- Měřítko jako poměr délkového rozměru prvku předmětu zobrazeného na výkrese k délce skutečného prvku předmětu.
- Použití měřítek se zaměřením na stavební a strojnické výkresy.

Měřítka

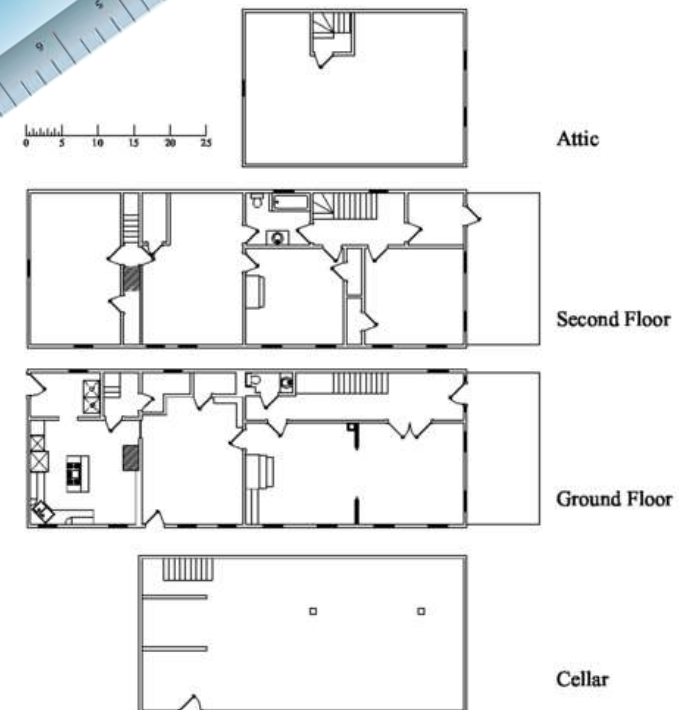
- ▶ Princip a použití měřítka
- ▶ Měřítka udává norma ČSN ISO 5455
- ▶ Měřítka ve stavebnictví
- ▶ Měřítka u strojnických výkresů

Obr. 1

Obr. 2

Charles Adams - Woodbury Locke House
178 Central Street, Somerville, Massachusetts

Obr. 3

Princip a použití měřítka

Měřítka - poměr délkového rozměru prvku předmětu (vzdálenosti) zobrazeného na výkresu, k délce prvku předmětu (vzdálenosti) ve skutečnosti.

Použití měřítek

- u technických výkresů
  - ve strojírenství
  - stavebnictví
- u map

Měřítka skutečné velikosti

poměr 1 : 1

obraz je stejně velký jako ve skutečnosti

Měřítka pro zvětšení

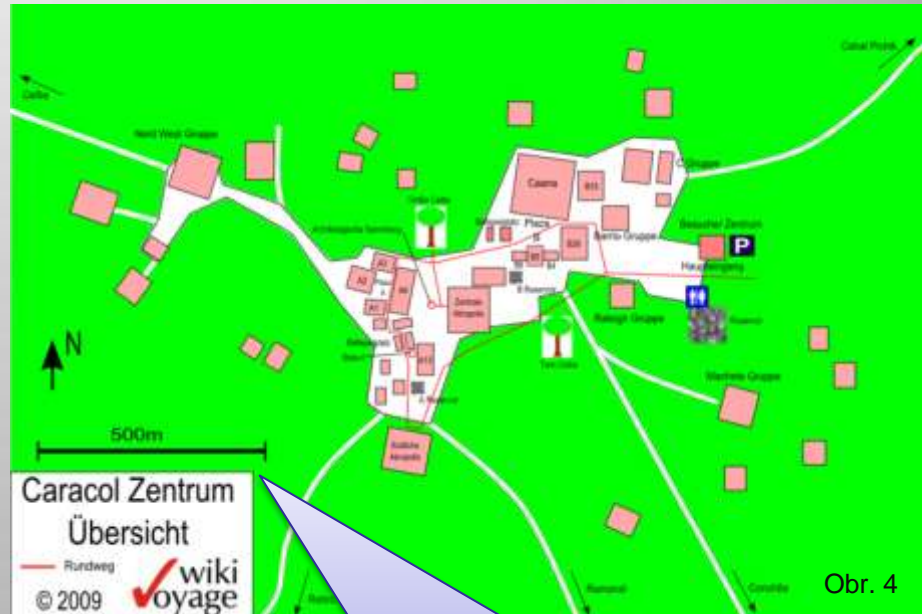
50: 1 (podíl ze zvětšuje)

obraz je větší než skutečnost

Měřítka pro zmenšení

1 : 50 (podíl ze zmenšuje)

obraz je menší než skutečnost

Měřítka určuje délka čáry.

O jaký typ měřítka se jedná a jaká bude délka předmětu na výkresu, jestliže jeho **skutečná délka je 60 cm**?

60,0 cm ...	1:5 (klikni pro odpověď)	12 cm
0,2 cm ...	20:1 (klikni pro odpověď)	4 cm

Měřítko udává norma ČSN ISO 5455

Obecná pravidla pro volbu a použití měřítka:

- měřítko volíme podle účelu výkresu
- podle složitosti a hustoty konstrukcí
- podle velikosti zobrazovaného objektu
- podle požadavků na čitelnost a přesnost kresby
- použité měřítko a velikost zobrazovaného předmětu určují velikost výkresového listu
- počet různých měřítek by neměl překračovat jejich užitečnost a měl by se omezit

Normou doporučená měřítka

Měřítka zvětšení

2:1, 5:1, 10:1, 50:1, 100:1

Měřítka zmenšení

1:2, 1:5, 1:10, 1:20, 1:50, 1:100
1:200, 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000, 1:10000

velikost na výkresu : velikosti ve skutečnosti

Měřítko ve stavebnictví

Měřítko udává norma ČSN ISO 5455.

Stavební úřad může přerušit stavební řízení, jestliže není dodržena [vyhláška č. 499/2006](#) (se změnami **62/2013 Sb.**)

Měřítko dané vyhláškou není možné změnit podle okolností za měřítko jiné.

Pro volbu měřítek výkresů stavebních objektů platí následující zásady:

- a) pro situační výkresy a situační schémata
1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500, 1:200
- b) pro celkové dispoziční výkresy a schémata stavebních objektů
1:2000, 1:1000, 1:500, 1:200
- c) pro výkresy uspořádání stavebních objektů, zejména pro půdorysy, řezy a pohledy
1:200, 1:100, 1:50
- d) pro zobrazování detailů
1:20, 1:10, 1:5, 1:2, :1

Měřítko základní, pro hlavní obraz a převážně se na výkrese vyskytující, se zapisuje v popisovém poli výkresu. Ostatní měřítka, odlišující se od základního, se zapisují do okrouhlých závorek, za označení obrazu. Platí i pro strojnické výkresy.

Měřítka u strojnických výkresů

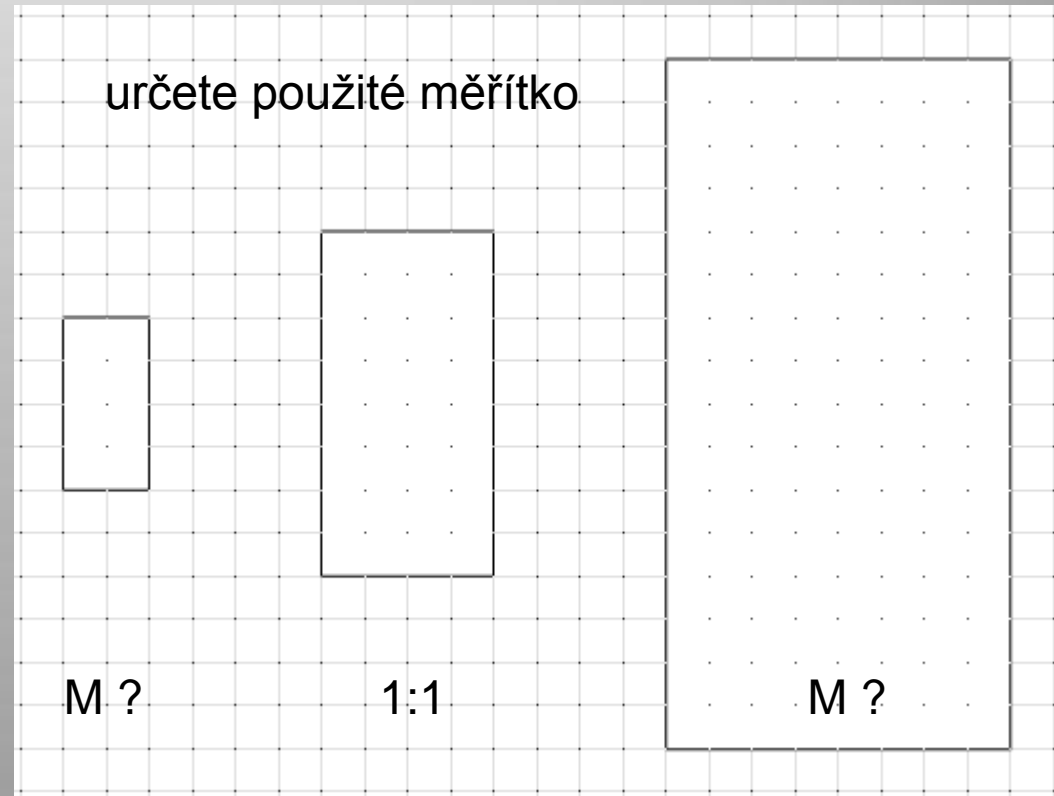
Měřítka udává norma ČSN ISO 5455.

Norma je společná jak pro stavební tak strojnické výkresy.
Použití měřítek ovlivňují rozměry těles nebo sestav a vžitá praxe.

Při výrobě se setkáváme spíše s menšími měřítky. S většími měřítky u sestav.

V případě, že může dojít ke zkreslení rozměrů použitím reprodukční techniky (tiskárny, kopírky ...), se měřítko na výkrese neuvádí a veškeré rozměry jsou určeny pouze kótami.

klikněte pro odpověď

Citace

Obr. 1 WIZARD191. *File:Jominy test.png* - *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 19.11.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jominy_test.png

Obr. 2 OPENCLIPS. *Pravítko, Délka, Opatření - Volně dostupný obrázek - 155186* [online]. [cit. 19.11.2013]. Dostupný na WWW: <http://pixabay.com/cs/prav%C3%ADtko-d%C3%A9lka-opat%C5%99en%C3%AD-centimetr-155186/>

Obr. 3 JAMESLWOODWARD. *File:178 Central Street Somerville MA.png* - *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. [cit. 19.11.2013]. Dostupný na WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/File:178_Central_Street_Somerville_MA.png

Obr. 4 ELELICHT. *File:Caracol Map.png* - *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 19.11.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Caracol_Map.png

Obr. 5 Archiv autora

Literatura

Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2013 [cit. 19.11.2013]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page